

Til Undervisningsministeriet
Afdelingen for Folkeskole og Internationale opgaver

Hørings svar til forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love

(Forenkling af Fælles Mål, kvalitetsrapporter og elevplaner og opfølgning på mål for folkeskolen m.v.).

Resume

Skole og Forældre har følgende overordnede holdninger til elementerne i lovforslaget:

- Kravene til elevplaner i folkeskolen bliver udvandet i en grad, der modvirker reformens mål
- Kravene til kvalitetsrapporterne reduceres og forringer tilsynet med skolerne markant
- Det er positivt, at Fælles Mål forenkles og gøres til læringsmål

Elevplaner

Skole og Forældre foreslår:

- **At kravet om skriftlige (elektroniske) elevplaner i alle fag på alle årgange fastholdes**
- **At der også skal laves elevplaner i alle fag i 9. klasse**
- **At det præciseres i selve lovteksten, at lovens krav til elevplaner er minimumskrav**
- **At tilbagemeldingerne i elevplanerne for små fags vedkommende standardiseres og gøres enkle, så tidsforbruget for lærerne kan minimeres.**

Lovforslaget udvander efter Skole og Forældres opfattelse kravet om elevplaner i alle fag hvert år i et omfang, der er uacceptabelt.

Eksempelvis bliver der med lovforslaget først krav om elevplaner i Natur og Teknik i 4. klasse, selvom faget allerede er på skemaet fra 1. klasse.

Ligeledes bliver der i overbygningen for fagene Geografi, Biologi og Fysik/kemi alene krav om elevplaner i 8. klasse i løbet af de tre årgange, hvor fagene er på skoleskemaet.

Samlet set er der med lovforslaget tale om en væsentlig forringelse af kravene til elevplaner i de naturvidenskabelige fag i folkeskolen.

Det danske samfunds generelle ønske om at styrke danske unges naturvidenskabelige kompetencer, af hensyn til Danmarks konkurrenceevne og evne til at skabe arbejdspladser, er ikke i overensstemmelse med lovforslagets nedprioritering af systematisk feedback, individuel elevmålsætning og opfølgning i disse fag.

Lovforslaget nedprioriterer på lignende vis kravet om elevplaner for de kreative fag i folkeskolen. Med lovforslaget er der eksempelvis alene krav om elevplaner i Idræt i tre ud af ni skoleår, i ét ud af fem år for Billedkunst og i ét ud af fire år for Håndværk, Design og Madkundskab.

Denne nedprioritering er u hensigtsmæssig i forhold til at sørge for, at også ikke-bogligt stærke elever oplever, at der er et fokus på de fag, hvor de har styrker og oplever succeser. At fastholde elevplaner i de praktisk/kreative fag vil samtidig have en positiv afsmitning på andelen af elever, der senere vælger en praktisk ungdomsuddannelse og vil dermed understøtte målsætningen om at hæve andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse.

Folkeskolereformen har et stærkt og videnskabeligt begrundet fokus på systematisk feedback, individuel elevmålsætning og opfølgning.

Efter Skole og Forældres opfattelse er lovforslagets udvanding af kravene til elevplaner i direkte modstrid med dette fokus.

Undersøgelser, blandt andet [EVA's evaluering](#) fra 2008 og [Skole og Forældres egen undersøgelse](#) fra 2013, viser, at forældre generelt er meget glade for elevplanerne. Derfor er referencerne i lovforslagets bemærkninger til evalueringer af elevplaner i kommuner, der har brugt udfordringsretten, ikke dækkene, når det påstås, at forældrene generelt er tilfredse med færre og mindre omfattende elevplaner. I evalueringerne jf. udfordringsretten er det kun kommuner, der ikke er tilfreds med elevplanernes omfang, der er blevet spurgt.

Elevplanerne er i realiteten ofte forældrenes eneste redskab til at følge barnets faglige progression og der ud fra selv bidrage kvalificeret til barnets læring.

En undersøgelse, som Skole og Forældres magasin Skolebørn har foretaget blandt 1716 forældre i november 2013, viser også, at 95 % af forældrene mener, at det kunne styrke deres barns udvikling i skolen, at der bliver sat konkrete individuelle mål for dem, mens 6 ud af 10 forældre oplever, at der i dag **ikke** bliver sat sådanne mål for deres barn i skolen.

Sidstnævnte er ikke tilfredsstillende og lovforslagets udvanding af kravene til elevplanerne vil kun gøre dette problem værre.

I Skolerådets beretning fra 2009 kan man blandt andet læse at 25% af forskellene i elevernes resultater kan forklares af forældrenes holdning til og engagement i barnets skolegang, og at målrettet evaluering og samarbejde med forældrene er til gavn for elevernes læring. Elevplanerne er det værktøj, der både sikrer mere og bedre evaluering og et kvalificeret skole hjem samarbejde – og dermed bidrager til at styrke børns læring.

Af konsulentfirmaet Muusmanns undersøgelse fra september 2013 – Erfaringer med elevplaner – fremgår det, at både forældre, elever og lærere oplever, at der utilsigtet sker en opdeling i A- og B-fag, når ikke alle fag indgår i elevplanen.

En af eleverne, der citeres i Muusmanns undersøgelse, siger eksempelvis følgende i forbindelse med

manglende elevplaner i de naturvidenskabelige fag: ” Man kan jo være sådan lidt i tvivl med ens niveau i helt nye fag, for man har jo aldrig haft biologi, geografi og fysik og kemi før”.

Lovforslaget vil derfor bidrage til at forringe naturvidenskabelige og kreative/praktiske fags status i folkeskolen. Denne forringelse er meget uheldig efter Skole og Forældres opfattelse.

De fremtidige elektroniske elevplaner, som Skole og Forældre hilser meget velkommen, bør være omdrejningspunktet for lærernes løbende og systematiske observationer og handlinger i forhold til at sørge for, at hver enkelt elev lever op til kravene i Fælles Mål, samt omdrejningspunkt for skole hjem samarbejdet. Det er **kravet** om en elevplan, der i praksis bidrager til at sikre, at læreren faktisk får fastsat status, mål og fremtidige handlinger for hver enkelt elev, så alle elever bliver så dygtige de kan. Arbejdet med status, mål og fremtidige handlinger er samtidig et af de tiltag, der ifølge Hatties forskning¹ har størst læringseffekt. Det forekommer derfor uforståeligt, at en elev eksempelvis kan have Natur/teknik i knap fire år, før der er krav om, at læreren formulerer sig skriftligt om elevens status, mål og progression.

De praktiske problemer, som nogle lærere og kommuner giver udtryk for, kan efter Skole og Forældres opfattelse løses. Dels ved at elevplanerne fremover bliver elektroniske og dermed enklere at udfylde, dels gennem at lærerne bruger elevplanerne som et løbende arbejdsredskab.

Sidstnævnte støttes af Muusmanns undersøgelse, hvor det fremgår, at lærere, der løbende anvender elevplanerne som et arbejdsredskab, ikke oplever, at elevplanerne medfører et arbejdspress.

Med andre ord opleves elevplanerne hverken udfordrende eller ressourcekrævende for de lærere, der anvender best practise i forhold til elevplanerne.

Efter Skole og Forældres opfattelse er det hensigtsmæssigt, at en effektivisering af tidsforbruget i forbindelse med udarbejdelsen af elevplanerne foregår ved at standardisere og afkorte omfanget af tilbagemeldingerne i elevplanerne i nogle fag. Det kunne eksempelvis især ske i fag med et lille timetal pr. uge, sådan som det i praksis allerede foregår i dag.

Det er samtidig folkeskolereformens ambition at gøre Fælles Mål mere operationelle i en praktisk dagligdag. Elevplanerne er det værktøj, som Fælles Mål skal operationaliseres i. Hvis reformens ambition skal føres ud i virkeligheden, er det derfor nødvendigt med elevplaner i alle fag alle år.

Det er i den forbindelse også nødvendigt, at redskaberne til brug for elevplanerne udvikles, så der kommer mere fokus på elevernes progression. Eksempelvis har Københavns Kommune udviklet en ny komponent til de nationale test, så [lærerne kan følge elevernes progression](#).

Tiltag som disse bør understøttes med henblik på yderligere at kvalificere elevplanernes indhold.

Skole og Forældre er tilfreds med, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der er tale om minimumskrav til elevplanerne. Vi mener imidlertid, at det bør slås fast i selve lovteksten, så dette kommer til at stå helt klart for skolens parter.

Det er positivt, at elevplanerne for 9. klasse er rettet mod elevens overgang til en ungdomsuddannelse. Det bør dog stadig sikres, at der for hver enkelt fag sættes mål for elevens fagbaserede læring også i 9. klasse. Skole og Forældre mener, at der i 9. klasse skal laves en særlig indsats for at formidle status og målsætning for eleven til forældrene på dette klassetrin, så det sikres, at både forældre og eleven har en nøgtern vurdering af elevens kompetencer, inden eleven går ud af folkeskolen.

---

¹ Hattie, John: ”Synlig læring – for lærere”, Dafolo, 2013

Det vil bidrage til, at eleven, sammen med vejledere og forældre, træffer det bedste valg i forhold til ungdomsuddannelse.

Efter Skole og Forældres opfattelse er der samlet set brug for at sikre, at den nye lovgivning understøtter folkeskolereformens mål og ikke, som i dette tilfælde, svækker et af de centrale redskaber, nemlig elevplanerne.

Der er brug for både at styrke implementeringen af elevplanerne i folkeskolen, så alle elevplaner kommer til at indeholde konkrete fremadrettede mål og forslag til handlinger, og også et klart behov for at fastholde regelmæssige elevplaner i alle fag, det vil sige mindst to gange årligt, hvis folkeskolelovens krav om løbende evaluering og vejledning af eleven skal tages alvorligt, jf. § 13, stk. 2.

Fælles mål

Skole og Forældre støtter, at Fælles Mål omsættes til læringsmål, så skole hjem samarbejdet kan tage mere direkte udgangspunkt i Fælles Mål gennem elevplanerne.

Skole og Forældre støtter en forenkling af Fælles Mål med henblik på at gøre målene mere operationelle for både lærerens undervisning og arbejdet med at sætte konkrete fremadrettede mål og handlinger for eleven, lærerne og forældrene - eksempelvis i elevplanerne.

Det er i den sammenhæng vigtigt, at Fælles Mål også kan bruges som udgangspunkt for skole hjem samarbejdet.

Skole og Forældre bifalder, at Fælles Mål omsættes til læringsmål for eleven og ikke som tidligere reelt undervisningsmål for lærerne.

Skole og Forældre opfordrer til, at det overvejes, hvordan elevernes opfyldelse af kravene i Fælles Mål kan inddrages mere direkte i evalueringerne af elevernes faglige resultater, eksempelvis ved at de nationale test knyttes mere direkte til Fælles Mål.

De nationale test er i øjeblikket en begrænset indikator for, om eleverne lærer det, der i bred forstand fremgår af Fælles Mål. Denne begrænsning i de nationale test er ikke tilfredsstillende i længden. Derfor skal de nationale test udvikles og kvalificeres, så de tager et bredere og mere direkte udgangspunkt i Fælles Mål og samtidig sikrer mulighed for at vurdere elevens progression. På samme vis er det hensigtsmæssigt, at der bliver mulighed for at udtrække statistik fra de kommende elektroniske elevplaner, så de kan bidrage med indikatorer for elevens faglige progression m.v. på samme vis som de nationale test.

Kvalitetsrapporter

Skole og Forældre foreslår,

- **At kravet om en kvalitetsrapport hvert år fastholdes.**
- **At formuleringen ”Kommunalbestyrelsen kan vælge at beskrive skolerne i grupper eller kun at fremhæve visse skoler i kvalitetsrapporten” slettes helt fra lovforslaget.**
- **At det præciseres, at kvalitetsrapporten SKAL indeholde oplysninger om hver enkelt skole.**
- **At kommunalbestyrelsen fortsat har pligt til at indhente en udtalelse fra skolebestyrelsen i forbindelse med handlingsplaner for skoler med utilfredsstillende fagligt niveau.**

Lovforslagets elementer vedrørende kvalitetsrapporter udvander i betydelig grad kommunernes pligter i forhold til at lave kvalitetsrapporter.

Dels kan kommunerne med lovforslaget nøjes med at lave kvalitetsrapporter hvert andet år, dels giver følgende formulering i lovforslaget mulighed for at forringe kvaliteten af rapporterne i betydelig grad: ”Kommunalbestyrelsen kan vælge at beskrive skolerne i grupper eller kun at fremhæve visse skoler i kvalitetsrapporten”

De årlige kvalitetsrapporter er en væsentlig løftestang for kommunerne og skolebestyrelserne i forhold til at dokumentere og reagere på det faglige og sociale niveau på hver enkelt skole.

Lovforslaget reducerer kravene til denne dokumentation så markant, at kvalitetsrapporten risikerer at blive værdiløs som redskab til at hæve kvaliteten på den enkelte skole. Det gælder især, hvis kommunerne vælger at beskrive skolerne i grupper eller kun fremhæve visse skoler.

Hvis kommunerne - jf. lovforslaget - beskriver skolerne i grupper eller fremhæver visse skoler, kræver det stadig, at kommunen etablerer et datagrundlag for **alle** skoler. Derfor vil den praktiske konsekvens af lovforslagets formulering alene blive, at kommunerne får en undskyldning for ikke at offentliggøre resultater m.v. for de enkelte skoler, hvilket de udeladte skoler ikke kan være tjent med.

Skole og Forældre foreslår derfor, at den citerede passage slettes helt fra lovforslaget.

Kvalitetsrapporternes værdi skal også ses i sammenhæng med målet om at styrke befolkningens tillid til folkeskolen. Åbenhed og kommunikation med og til skolebestyrelserne og borgerne om skolens udvikling er i den forbindelse særdeles vigtig.

Kvalitetsrapporterne er i dag det vigtigste enkeltstående værktøj i den sammenhæng.

Vi gør også opmærksom på, at argumentationerne i lovforslagets bemærkninger hovedsagelig baserer sig på evalueringer af brugen af kvalitetsrapporter i de kommuner, der har benyttet sig af udfordringsretten. Det har som konsekvens, at lovforslagets beslutningsgrundlag hovedsagelig hidrører fra de kommuner, der har været utilfredse med kravene til kvalitetsrapporterne. Dermed bliver erfaringer fra de kommuner, der har gode erfaringer med kvalitetsrapporter og deres omfang ikke i tilstrækkeligt grad inddraget. Det giver et skævt og ikke dækkende beslutningsgrundlag.

Det er også utilfredsstillende, at lovforslaget, uden at det i øvrigt kommenteres i bemærkningerne, ophæver kravet om, at kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra skolebestyrelsen i forbindelse med behandlingen af handlingsplaner for skoler med et utilfredsstillende fagligt niveau, hvilket er formuleret klart i den nugældende § 40a, stk. 3.

Det er afgørende for kvaliteten og implementeringen, at skolebestyrelsen (og skolens ledelse) inddrages i handlingsplaner for at forbedre den faglige kvalitet på skolen.

Det foreslås derfor at genindsætte formuleringen i den nye § 40a, stk. 2:

”Forinden drøftelsen i kommunalbestyrelsen indhentes der en udtalelse om handlingsplanen fra skolebestyrelsen.”

Med venlig hilsen

Mette With Hagensen

Formand for Skole og Forældre

Dir. tlf 3171 6378

mwh@skole-foraeldre.dk

Morten Kruse

Sekretariatschef for Skole og Forældre

Dir. tlf 3063 0807

mk@skole-foraeldre.dk